

»A nemzet tagjává valakit nem a faji származása, hanem történelmi közösségi tudata avak«

— Csekey István egyetemi tanár székfoglaló előadása a Statisztikai Társaságban

Budapest, június 10. A Magyar Statisztikai Társaság Konkoly-Thege Gyula államtitkár elnökletével pénteken délután tartotta közgyűlését, amely után az előadóülés keretében Csekey István egyetemi tanár tartotta meg székfoglaló előadását „Uj magyar nemzetfogalom” címmel. Jelen volt az előadóülésen Altenberg Gyula, a Statisztikai Társaság elnöke, Kovács Alajos államtitkár, Dobrovich Sándor, a Statisztikai Hivatal alelnöke, Joó Gyula, a kecskeméti jogakadémia dékánja, Boér Elek, a kecskeméti jogakadémia tanára, Benes Zoltán, Szabó Béla, Farkas János, Asztalos József miniszteri tanácsosok, Bánlaki Adorján nyugalmazott helyettes államtitkár és sokan mások.

Konkoly-Thege Gyula elnöki megnyitójában a társaság nevében köszöntötte dr. Csekey István, aki ezután az aktuális kérdérről tartott, rendkívül érdekes előadásban a következőket mondotta:

— Miután a nemzet elsősorban történelmi, művelődési és politikai fogalom, a magyar nemzetfogalomnak különböző alakjai fejlődtek ki az idők folyamán. Az első volt a nemzet geopolitikai fogalma, mely szerint a nemzet azoknak a közösségből alakult, akik egy történet-földrajzi államterület törzslakosságát alkotják s akik ezt a területet közös hazájuknak vallják. A rendiség korszakában alakult ki azután a közjogi nemzet fogalma, amely a nemzeti rend összességét jelentette. Innen már csak egy lépés hiányzott a francia államnemzet fogalmához, amikor a rendiség helyébe az állampolgárság modern fogalmát léptették.

— Eötvös és Deák a kulturális liberalizmus szellemétől áthatva megalkotják az 1868. XLIV. tc.-et, amely megteremtí a politikai nemzet fogalmát. Ez az állampolgárok egyetemét jelentette. Ebben a nemzetiség följébe helyezett nemzetben készséggel adtak helyet az egyes ember nyelvi és kulturális szabadságának. Benne vezető állást nyert a magyar nemzet. Végül a magyar jogászok megkonstruálják a nemzet tételesjogi fogalmát, ami alatt azonban az állam népét értik, mint jogi fogalmat. Ez terminológiai zavarokhoz vezetett, mert a nemzet nem jogi, hanem művelődési és politikai fogalom.

Annak a felfogásnak — mondotta —, amely a nemzet fogalmát az államéval összekötve, az állam népét a nemzet szóval jelöli, tudományos szempontoktól eltekintve, ma nálunk végzetes gyakorlati politikai következményei is vannak. A trianoni békeszerződés nemcsak a magyar államnak a népét darabolta szét, hanem a magyar nemzetet is, tehát azt a kulturnemzetet, amelynek a világon élő minden magyar egyaránt tagja. Mert ha a nemzetnek régi államnemzeti, illetőleg politikai, vagy tételesjogi fogalmát tesszük továbbra is magunkévá, akkor következetesen arra az álláspontra helyezkedünk, hogy az utódállamok fennhatósága alá került magyarok, a csehszlovák, oláh, jugoszláv stb. nemzetnek lettek a tagjai. Ezért kell arra a végső következtetésre jutnunk, hogy a magyar nemzetfogalmat revízió alá kell vennünk. Oly nyelven kell beszélnünk, amelyet a modern politikai tudomány és a külföld egyaránt megért. Ez pedig nem lehet más, mint a nemzetnek kulturális és politikai fogalmát magában egyesítő kulturnemzetfogalom.

— Amióta a nemzetek kialakultak, azok nem faji egységek többé, hanem az érzés és

értékelés szellemi közösségei. A fajiság csak egy összekeverő tényező, egy pozíció a nemzeti-ségben, de a nemzet tagjává valakit nem a faji származása, hanem elsősorban történelmi közösségi tudata avat. Azért mert valakinek idegen a neve vagy a származása, még nem lehet a nemzetből kitagadni. Akkor ugyanis Hunyadi, Zrínyi, Petőfi, Petrovics Istvánnak és Hruza Máriának, a tót cselédnek a fia, vagy a bánati sváb származású Herczeg Ferenc nem lennénk magyarnak mondhatók. Tagadhatatlan, hogy a közös leszármazásból bizonyos közös jellemvonások adódhatnak, amelyekről feltételezhető, hogy bizonyos közösségi érzést fakaszthatnak. Ha azonban nemzetünket faji elemekre bontanók, ez önmagunk megtagadásához vezetne.

— A szatmári békekötés után alig volt több, mint kétfélmillió lakosa Magyarországnak és jó, ha annak fele volt magyar. Viszont Mátyás alatt négymillió csaknem szintiszta magyar lakta hazánkat, vagyis ugyanannyi, mint amennyi német élt akkor a földön, vagy amennyi lakosa volt Angliának. Ha most meggondoljuk, hogy 1720-tól 67 év alatt az idegen ajkuak óriási mértékű beözönlése miatt a magyarság arányszáma 4,9 százalékról 39 százalékra esett vissza, akkor elképzelhetjük, hogy mennyire atomizálódott a magyar ér. És erre következett a liberális nacionalizmus korszaka, ami a magyar vér utolsó cseppjeit is fel-

higitotta és idegen elemekkel összekeverte — mondotta —, úgy, hogy ma talán nem is lehetne Magyarországon olyan családot találni, amelyiknek nem folynék a legkülönbözőbb összetételű vér az ereiben. Ma tehát mindössze egy történelmi magyar népfajtáról beszélhetünk, amelynek azonban mindenestre van sajátos egyénisége és vannak olyan ismeretető jegyei, amelyek elválasztják a többiétől.

A nagyvonalú előadásnak igen nagy, bensőséges sikere volt.

»Tropikál«
gumifűző 3.30
 ujdonság
 könnyű
 kényelmes
 szellős
 Kizárólag
Höfle
 kesztyűsnél kapható
 Klauzál tér 3.

Írói per a szegedi törvényszék előtt

Erdei Ferencet 50 pengő pénzbüntetésre ítélték a Félja-ügyről írt makói cikke miatt

(A Délmagyarország munkatársától.) A magyar állam megbecsülése ellen elkövetett véttség címén került pénteken a szegedi törvényszék Ungváry-tanácsa elé Erdei Ferenc, az ismert fiatal író, a Futóhomok és a Parasztok című könyvek országos nevű szerzője. Erdei Ferenc a múlt év novemberében Makón, az ott szerkesztésében megjelenő „Várospolitikai Szemle” című lapban Félja Géza és Kovács Imre elítélésével kapcsolatban cikket írt, amelyben többek között a következőket mondotta:

„Az ítélet országszerte nagy felháborodást keltett, hiszen legjobbszándéku íróinkról van szó, akiket meg-nem cáfoltt igazságaikért üldöznek.”

A pénteki főtárgyaláson Erdei Ferenc kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Mélyen megrendítette és megdöbbentette az ítélet, amelyben Féljót és Kovácsot, akik irodalmi eszközökkel legutóbb tesznek a nemzet érdekében, éppen nemzetgyalázasban mondták ki bűnösöknek. Cikkében rokonérzésének akart hangot adni. Ugy Félja, mint Kovács a legjobb szándéku magyar írók, ezt róluk Székfü Gyula is megállapította.

Dr. Dettre János, Erdei védője bizonyítás elrendelését kérte. Kérte beszerezni a Félja-Kovács per iratát, amelyek igazolni fogják, hogy az ítélet is megállapította róluk: jószándékuak és amelvényből kitűnik, hogy a törvényszék nem engedte meg könyvük térvállítási valóságának bizonyítását. Tanuként kérte kihallgatni Eckhardt Tibort, Matolcsy Mátyást, Zilahy Lajost és Székfü Gyulát a vádbeli kifejezések valóságának igazolására.

A bíróság a védő kérelmét elutasította, majd dr. Vékes Bertalan ügyész a vádlott elítélését kérte. Dr. Dettre János mondott ezután védőbeszédet.

— A vádlott kijelentette az elnök ur kér-

désére, hogy írni-olvasni tud, — kezdte beszédét. Ez a kijelentés azonban személye felől a szükséges tájékozódást nem adja meg. Hogy írni tud, azt a „Futóhomok” és a „Parasztok” című kötetek bizonyítják, amely könyvek sikerét a kormányzati politikára és a törvényhozásra gyakorolt hatásával lehet felmérni. De olvasni is tud; a magyar nemzedékben talán senki sincs, aki több joggal és hivatottsággal tudna olvasni abban a rovásírásban, amelyet a magyar gond és magyar sors faragott ki a magyar paraszt homlokára...

A védő ezután kimutatta, hogy a cikk állításai az igazságügyi kormányzatra vonatkoznak, nem valótlank és az igazságügyi kormányzat eljárását nem lehet a nemzet magatartásával azonosítani. Beszéde végén felmentést, esetleg enyhé ítéletet kért.

A törvényszék bűnösnek mondotta ki Erdei Ferencet a vádbeli bűncselekményben és 50 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet indoklása szerint a cikk állításai jogértő közönség körében nem okoznak félreértést és nem keltethetik azt a hitet, hogy az eljárási hatóságok igazságtalanul üldözik Féljákat, azonban a laikus közönség csak így értelmezheti a cikk inkriminált kitételeit. A bíróság enyhítő körülményként mérlegelte, hogy a vádlott cikket tömeghangulat hatása alatt írta.

Az ítélet jogerős, mert sem a vádlott, sem védője nem fellebbezett, az ügyész is megnyugodott.

Sirkőavatás
 Örlel Antalné az. Nádás Julia
 siremlékét vasárnap, 12-én délelőtt fél 11 órakor avatjuk fel a szegedi izr. temetőben. ÖRLEI ANTAL és GYERMEKEI